

CRÒNICA DEL CONGRÉS INTERNACIONAL DE TOPONÍMIA I ONOMÀSTICA CATALANES (VALÈNCIA, 18-21 d'abril del 2001)

Antoni GARCIA i OSUNA

Dins del marc de la celebració dels “Cinc Segles” de la creació de la Universitat de València-Estudi General i com un dels seus darrers actes acadèmics ha tingut lloc a la Facultat de Filologia de la Universitat de València el *Congrés Internacional de Toponímia i Onomàstica Catalanes* els dies 18,19,20 i 21 d'abril dedicat als mestres Joan Coromines i Antoni Mª Badia i Margarit.

El congrés ha comptat amb prop de vuit-centes inscripcions, però el més interessant ha estat el nombre de congressistes més actius que ben bé ha voltat pels quatre-cents, repartits entre estudiants universitaris, tant de Filologia com de Geografia i Història (planter de futurs investigadors en el camp de la toponomàstica), professors d'ensenyaments secundaris i mestres d'escola, i assessors lingüístics de les corporacions municipals de tot arreu dels Països Valencians, a més d'estudiosos locals. Una dada que ens mostra l'alt grau d'assistència i participació ha estat el ple en diverses ocasions de les dues sales emprades, el saló d'actes de la facultat dedicat al benivolgut mestre Manuel Sanchis Guarner, amb 450 places, i el saló de graus, dedicat a l'escriptor Enric Valor, amb 130.

Tal com s'avançà en la segona circular, el congrés s'ha articulat al voltant de set àrees d'estudi, totes recolzades per la lectura de ponències dels estudiosos més representatius de cadascuna d'elles:

1era.-La toponímia de frontera a la Península Ibèrica amb Xavier Terrado (U. de Lleida): “L'Onomàsticon Cataloniae i la toponímia de la Ribagorça”, i José Luis García Arias (U. de Oviedo): “La toponímia de los límites del dominio astur”.

2ona.-L'antroponímia catalana dins de la Romània. Moviments emigratoris i trasllats onomàstics amb Enric Guinot (U. de València): “Colonització i antroponímia: de Catalunya al País Valencià”; Jürgen Wolf (U. de Bonn): “La toponímia sarda d'origen català”, i Dieter Kremer (U. de Trier): “Onímia y onomàstica catalana en su contexto histórico”, que ha estat la conferència inaugural.

3era.-Els estrats de la toponímia catalana i la toponímia traslladada amb Xavier Ballester (U. de València): “Barcino, Tarraco, Saguntum y el substrato de lengua ibérica”; Carme Barceló (U. de València): “Adaptació àrab dels topònims antics”, i la conferència de Francisco Villar (U. de Salamanca): “Lengua y pueblos prerromanos de la región valenciana”.

4ta.-Lectura del territori a través de la toponímia amb Cosme Aguiló (S. d'Onomàstica): “La morfologia costanera de Mallorca a través de la toponímia”; José Luis Castan (I. E. Turo-lenses): “La influencia de la transhumancia aragonesa en la onomàstica valenciana”, i Joan Tort (U. de Barcelona): “Els noms de lloc i el medi físic. Aproximació a l'estudi de la toponímia lacustre del Pirineu central (Vall d'Aran, Alta Ribagorça i Pallars Sobirà)”.

5ena.-La normalització toponímica amb Josep Sanchis (Aj. d'Ontinyent): “El paper dels ajuntaments en la normalització toponímica: el cas d'Ontinyent”; la conferència de Joan Becat

(U. de Perpinyà): “La normalització de la toponímia rossellonesa”, i el cicle de presentació de projectes de normalització: “Nomenclàtor de toponímia de les Illes Balears” a càrrec d’Antònia Maura i Joan Miralles (U. de les Illes Balears), “El Nomenclàtor oficial de la toponímia major de Catalunya” a càrrec de Josep Moran (U. de Barcelona-I.E.C.) i “Els projectes valencians de toponímia i cartografia (1:10.000)” a càrrec d’Aigües Vives Pérez Piquer (C.C.E. i C-GV) i Vicenç M. Rosselló (U. de València).

6ena.-Literatura i onomàstica amb Vicent Escrivà (U. de València): “Les fantàpolis valencianes en la narrativa”, i Víctor Mansanet (*El Periódico*): “Els pseudònims dels periodistes i literats valencians i catalans”.

7ena.-Lingüística i onomàstica amb Carmen Pensado (U. de Salamanca): “El valor de la toponímia en la reconstrucció de la fonètica sintàctica”; Joan Antoni Sempere (U. San José-EEUU): “Com el riu d’Alcoi va passar a dir-se Serpis”, i Màximo Torreblanca (U. Davis-Califòrnia): “De toponímia valenciana medieval: Alicante, Aspe, Petrer, Morvedre”.

A tots aquests actes cal afegir les dues taules redones, “La interdisciplinarietat en Onomàstica”, amb la participació de Jordi Bolòs (U. de Lleida), Josep Mª Albaigès (S. d’Onomàstica), Emili Obiol (U. de València), Emilio Nieto (U. A. de Madrid) i Joan Ivars (UNED-Dénia); i “La toponímia hispànica”, que comptà amb la participació de representants de quasi tot l’àmbit estatal: Ana Boullon (U. de Santiago), Màximo Trapero (U. de Las Palmas), Mª Dolores Gordon (U. de Sevilla), Hermógenes Perdigüero (U. de Valladolid) i Rosa Gómez Casany (I.E. Alto Palància); també, al si d’aquesta taula redona, es va fer la presentació de l’avantprojecte dels estatuts de la futura *Asociación de Onomástica y Toponímia Hispànica i Romànica*. També hem de fer-nos ressò dels tallers “Experiències sobre els reculls toponímics”, a càrrec de Ramon Amigó (S. d’Onomàstica), que tanmateix fou homenatjat amb la presentació de la miscel·lània homònima (n° 84 del B.I.S. d’Onomàstica), i “Com aprofitar la toponímia per als estudis lingüístics”, a càrrec de Josep Martines (U. d’Alacant).

Pel que fa a comunicacions, n’han estat inscrites prop de noranta, de les quals, per manca de temps, només han estat llegides 47. A més, cal fer esment de l’ampli ventall de procedències dels comunicants, no sols d’arreu dels Països Catalans, sinó de tota la Romània i catalanòfils d’arreu de la comunitat científica europea i americana.

Per tal de fer més suportable aquest horari tan atapeït de “ciència”, el congrés ens donà la benvinguda amb un concert de música dels mestres J.S. Bach, W.A. Mozart i L.V. Beethoven a càrrec del quartet “L’Àmfora” de la pròpia Universitat de València; el dijous va ser el torn del grup de música popular més nostrat, “Al Tall”, que no ens deixà gens impassius amb les evocacions a la Lluna i els ritmes tradicionals d’havaneres i marxes de “moros i cristians” i una lliçó magistral de toponímia major amb el *Darrer diumenge d’octubre*; la nit del divendres va estar el torn de les danses tradicionals valencianes, amb la colpidora *dansa del vetlatori* a càrrec del grup “Baladre” de Muro del Comtat. Però, encara el congrés s’allargà, ara més relaxadament, per les terres de la Valldigna, la Safor i la Costera evocant la vida dels Borja. Dissabte, 21, vam visitar l’antic cenobi cistercenc de Santa Maria de la Valldigna, la ciutat ducal de Gandia, on van ser molt ben rebuts i acompanyats per la representació de l’ajuntament i, ja a la vesprada, el crònista de Xàtiva, Agustí Ventura Conejero, ens menà pel casc antic de la ciutat dels “socarrats” (ja hi eren a prop del 25 d’abril).

No ens voldríem oblidar de les tres exposicions ben suggeridores que il·lustraven els corredors de la facultat: “El Quixot cavalca de nou” i “Lectures d’Ausias March”, escultures de tornavisos i frontisses per Rafael Ballester, “Mediterrània” del pintor Rafael Amorós i la mostra bibliogràfica sobre toponímia i onomàstica hispàniques a la biblioteca.

Si la pluja, ara bé, ben assenyada com demana el nostre cantant Raimon en un país ben necessitat d’ella, ens donava la benvinguda el dimecres i s’aferrava el divendres, l’oratge s’alçà el dissabte per fer-nos gaudir d’un jorn ben distès que ens donava una empenta per a seguir les

petjades dels mestres homenatjats, Antoni Mª Badia i Margarit, que ens acompanyà tot presidint la lliçó inaugural, i el ben enyorat Joan Coromines, representat pels responsables de la fundació "Pere Coromines" i ben recordat en la conferència de clausura pel seu deixeble i professor de la universitat de Vanderbilt, Philip Rasico: "L'*Onomasticon Cataloniae* i les llibretes de camp de Joan Coromines", a més de la glossa de la figura de Julià Bernat Alart i la seua contribució a la toponímia de la Catalunya Nord.

Finalment, felicitar per l'alt nivell acadèmic i pel bon ambient de companyonia creats, als ens organitzadors del congrés, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, els Departaments de Filologia Catalana i Geografia de la Universitat de València i la Societat d'Onomàstica, personificats en les figures del President i Secretari del congrés, respectivament, i els professors de la Universitat de València, Vicenç M. Roselló Verger i Emili Casanova Herrero.

Les abraçades en el comiat ens emplaçaven a seguir treballant per la nostra terra amb una renovada força en veure'ns acompanyats i recolzats per tants estudiosos, quan, manta vegada, ens troben mig perduts en les nostres contrades. Des de València estant, només un desig: tornar a trobar-nos!

NÚMEROS ENDARRERITS DEL BUTLLETÍ INTERIOR

Tenim disponibles diversos exemplars de números endarrerits del "Butlletí interior". Són els que s'indiquen per a cada número a la relació següent:

XXIX (Sabadell).....	1	LIV-LV (Barcelona II).....	21	LXXII.....	14
XXXI.....	3	LVI (index).....	45	LXXIII.....	13
XXXII.....	1	LVII.....	26	LXXIV.....	2
XXXVIII.....	10	LVIII.....	25	LXXV.....	4
XXXIX.....	20	LIX (Girona I).....	19	LXXVI (Vilafranca I).....	15
XLI.....	9	LX (Girona II).....	19	LXXVII (Vilafranca II).....	27
XLII.....	20	LXI.....	25	LXXVIII.....	19
XLV.....	25	LXII.....	13	LXXIX (Ulldecona I).....	26
XLVI.....	25	LXIV.....	25	LXXX.....	20
XLVII.....	20	LXVI.....	14	LXXXI.....	11
XLVIII (Castellí I).....	29	LXVII (Perpinyà I).....	22	LXXXII (Ulldecona II).....	21
XLIX (Castelló II).....	28	LXVIII.....	14	LXXXIII (Eivissa).....	28
L-LI.....	23	LXIX (Perpinyà II).....	22	84 (Ramon Amigó).....	18
LII.....	24	LXX-LXXI (1) (Ontinyent I).....	11		
LIII (Barcelona I).....	20	LXX-LXXI (2) (Ontinyent II).....	12		

Tots aquells socis que hagin ingressat a la Societat d'Onomàstica després de l'aparició de cadascun dels números esmentats i que estiguin interessats a disposar d'algun d'aquests exemplars, els poden demanar al secretari de la Societat i els seran tramesos, a ports pagats, al preu de 750, 1000 o 2000 pessetes cadascun, segons el nombre de pàgines (fins a 100 pàgines, fins a 400 pàgines o més de 400 pàgines, respectivament).

LA COMISSIÓ DE TOPONÍMIA

El Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya número 3337, del 28 de febrer del 2001, a la pàgina 2823, publica el decret 59/2001, del 23 de gener, pel qual s'estableix la Comissió de Toponímia i es modifica el decret 78/1991, del 8 d'abril, sobre l'ús de la toponímia.

Després de la part expositiva, el decret disposa que la Comissió de Toponímia, adscrita al Departament de Cultura, és l'òrgan d'assessorament, consulta i proposta en matèria de fixació oficial dels topònims de Catalunya.

A continuació detalla les persones que integren la Comissió en la qual, sota la presidència del director o de la directora general de Política Lingüística, hi ha representants de l'Institut Cartogràfic de Catalunya, de l'Oficina d'Onomàstica de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, de la Direcció General d'Administració Local, del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, de l'Institut d'Estadística de Catalunya, del Departament de Cultura, del Consell General d'Aran, de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques, de la Federació de Municipis de Catalunya i del Consorci per a la Normalització Lingüística. El decret també estableix el rang i el nombre de persones que tindran cadascuna d'aquestes representacions.

El decret fixa també les funcions de la Comissió, que són les següents:

- a) procurar la coordinació entre l'Institut d'Estudis Catalans i el Consell General d'Aran i l'Administració de la Generalitat i els seus organismes autònoms en matèria de toponímia.
- b) actuar com a òrgan de coordinació amb altres entitats o institucions amb competències en el camp de la toponímia.
- c) proposar criteris i regles d'escriptura per a l'ús dels topònims en rètols, cartografia, publicacions i mitjans de difusió audiovisual, d'acord amb la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans i del Consell General d'Aran.
- d) proposar criteris per a la determinació i fixació de la toponímia urbana, dels nuclis de població, de les divisions administratives, de la resta de la toponímia de Catalunya i de les formes catalanes de topònims d'altres llengües, sens perjudici de les competències que la legislació vigent atribueix als ajuntaments i a l'Administració de la Generalitat de Catalunya.
- e) proposar i emprendre mesures per a la difusió de la toponímia oficial i per al foment dels estudis de toponímia en general.
- f) elaborar propostes en relació amb la determinació dels topònims de competència local d'acord amb el que preveu la normativa aplicable en aquesta matèria.

I, a la part final, el decret regula el funcionament de la Comissió.

RECTIFICACIÓ

Per indicació del nostre consoci Albert Turull i Rubinat fem constar que l'article publicat a les pàgines 46 a 57 del nostre butlletí interior número LXXXI (juny del 2000) i que porta el títol de "Recerca lexicogràfica. Nom de cases. Lexicologia catalana II" signat per ell mateix i per Jordi Barbosa i Molins, és en realitat obra exclusiva d'aquest darrer, fruit d'un treball de curs al Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Lleida i que el títol escaient fóra el de "Noms de casa de l'Armentera (Alt Empordà)".

Tant Albert Turull com els membres de la Junta Directiva que tenim cura de l'edició del butlletí interior, lamentem profundament aquest error involuntari i demanem a Jordi Barbosa que accepti les nostres disculpes.